

ТЮБЕШИУЛЕ

Сёлешуиуню ёзек магъанасы – санитар-эпидемиология халны иглендириу

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Кокос** Роспотребнадзору КЪМР-де Управлениыны таматасы **Жиролан Пагов** бла тубешигенди. Сёз ведомствону 2020 жылда республикада санитар-эпидемиология халны сакълау, потребителени эркинликлерин жалчыту жаны бла ишени эселерини юсериден баргъанды, быйылгъа муратла да сюзюлгендиле.

2020 жылда мартов аны бери КЪМР-де жангы коронавирусу жукъгъан арууну жайлыууна контроль эм аны профилактикасы жаны бла Оператив штаб ишленгенди. Жиролан Пагов бла чыбаргъан онула нәтижеси бла да тинтилип, эпидемия болум, экономика хал сюзюлгю, къабал керюлгенерини хайырланды пандемияны кезиунде регионда хал контрольда болгъаным чертегенди.

Тюрлюсю жагъынчаланы саны да азайгъанды. Болсада солгу органыла аруулары, кесекле тийгенле, болончандан тышнда пневмониядан къыйналгъанла кёбейгендиле.

КЪМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныи ишине тийишли багъа берилгенди

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Кокос** Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныи **Зумакуллы Борис** бла тубешигенди. Омбудсмен 2020 жылда, пандемия бла байлалы чеклеге да къарамай, республика къыйын болумгъа тошген инсанлагъа, сакъталгъа, кеп сабилни койгъангъа социал болушукъ туюну жаны бла борчула толтургъанларна эс бургъанды. Зумакуллы Борис айткъанча, бытыр Уполномоченныи келген таргъыула азайгъандыла – битуде да бирге 245 завляениле. Алгъын жылда ала ала 900-ге жетгендиле.

Мадарла жуалпы органыла болушукълары бла бардырылгъандыла. Сёз региондада адамланы эркинликлери жаны бла уполномоченныиленди полно-мочияларында толрениуленди юсериден пандемияны кезиунде регионда хал контрольда болгъаным чертегенди.

Уполномоченныи аналитика эсгертиуле кырган власть органыла ишлерине башчылыкъа алынгъа керекдиле. Къыралны алында болгъан борчаны тамалкъа ала артыкъда магъаналыдыла, деп къошанды республиканы оюнусу.

ПАРЛАМЕНТ

«Тарых ётюрюклеге къажай турургъа къуру власть органла узгъай, гражданд обществову институтлары, инсанла да борчлуудула»

КЪМР-ни Парламентини Билим берии, илму эмда жаш тёлону ишлер жаны бла комитети Россейни тарых обществову къурулушуну бёлюмюне билге да бирге за-конла чыгаргъану органда «Тегерек стол» къурагъанды. Депутатла, къырал органыла келечилери, алимле бла билим берии учрежденияны устазлары – КЪМР-де тарых билим берии системаны эмда тарых илмуны айнэту: шендо болуму, жетишмеген затла эм келир кезиуге муратла» деген теманы сюзюлгендиле.

«Тубешиу билгъа халда бардырылганы игди – арга тюрлю-тюрлю сфералда ишленген тарых обществову къурулушуну кеслерини оюмлары, ачыкъла-ры белгиле аталыкъдыла», дегенди ол.

«Жаш адамла Россейни тарыхны юсериден тыш къыралны кинопадан, квестуде угъай, керти шартлардан билрге керекдиле», дегенди ол сезюню акырында.

Тубешиу тарых илмуны шендо болуму эм аны айнэгъуу соорулары не жаны бла да тынгъа тюрлю сюзюлгендиле дерге болушукъду. Арга къышханланы темагъа къа къаралгъанлары, оюмларын ачыкъ айтгъа, кемчиликлен келтирилме билдирге онглары болгъанды.

Ушакъны алында а докладла этилендиле. КЪМР-ни жарыкъ адвманы эсерюлеринде, битун дуннида да бу ишлеге къышханланы шгъатлыкъларында къура-ланды. Аланы жаланда ачыкъларгъа, битун жамауатга байм этерге керекди. Шендо тарых илму алында жуалпы борчула турарыла. Бизни аталарыбыз, апапаларыбыз эм къаны урууда Хорламны келтиргендиле, дунияны фашизмден керти этгендиле. Биз а информатика урууда къышханы эркин тюрлюсю», дегенди ишкер.

«Ушакъны алында а докладла этилендиле. КЪМР-ни жарыкъ адвманы эсерюлеринде, битун дуннида да бу ишлеге къышханланы шгъатлыкъларында къура-ланды. Аланы жаланда ачыкъларгъа, битун жамауатга байм этерге керекди. Шендо тарых илму алында жуалпы борчула турарыла. Бизни аталарыбыз, апапаларыбыз эм къаны урууда Хорламны келтиргендиле, дунияны фашизмден керти этгендиле. Биз а информатика урууда къышханы эркин тюрлюсю», дегенди ишкер.

Къабарты-Малкъар Республикада «Урунугъа эм оборонагъа хазырма» (ГТО) Битеурсей физкультура-спорт комплексни кезиу бла кийириу жаны бла къурау комитетни къауумун къабал керюнуно юсонден

УКАЗЫ

- 1. Къабарты-Малкъар Республикада «Урунугъа эм оборонагъа хазырма» (ГТО) Битеурсей физкультура-спорт комплексни кезиу бла кийириу жаны бла къурау комитетни белгиленген къаууму къабал керюрге.
- 2. «Къабарты-Малкъар Республикада «Урунугъа эм оборонагъа хазырма» (ГТО) Битеурсей физкультура-спорт комплексни кезиу бла кийириу жаны бла къурау комитетни къауумун къабал керюнуно юсонден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

физкультура-спорт комплексни кезиу бла кийириу жаны бла къурау комитетни къауумун къабал керюнуно юсонден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2018 жылда 10 августда чыгарылган 119-УГ номерли Указыны кюнот эс этгенге санаргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Нальчик шахар, 2021 жыл 26 март, №33-УГ**

К. КОКОС

КЪМР-де «Урунугъа эм оборонагъа хазырма» (ГТО) Битеурсей физкультура-спорт комплексни кезиу бла кийириу жаны бла къурау комитетни къаууму 2-чи бөлге басмаланды

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2015 жылда 30 ноябрде 177-УГ номерли Указы бла къабал керюлген Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал служба эм управлене кадрланы резерви соруула жаны бла комиссияны къауумуна тозетиуле кийириуню юсонден

УКАЗЫ

- 1. «Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында къырал служба эм управлене кадрланы резерви соруула жаны бла комиссияны къауумун къабал керюнуно юсонден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2015 жылда 30 ноябрде 177-УГ номерли Указы бла къабал керюлген Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал служба эм управлене кадрланы резерви соруула жаны бла комиссияны къауумуна тозетиуле кийириге:
- а) Комиссияны къауумуна бу инсанланы кийириге: **Езаов А.К.** – Къабарты-Малкъар Республиканы Жарыкъландыру, илму эм жаш тёлону ишлери жаны бла министри

къажай соруула жаны бла управлениыны таматасыны орунбасары

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Нальчик шахар, 2021 жыл 26 март, №34-УГ**

К. КОКОС

«Къабарты-Малкъар Республиканы тиресинде бийик хазырлыкълары эм жангы коронавирусу жукъгъан аруу (2019-nCoV) жайылмазча этиуде къошак амалланы кийириуню юсонден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2020 жылда 18 мартда чыгарылган 19-УГ Указына тозетиуле кийириуню юсонден

УКАЗЫ

- 1. «Къабарты-Малкъар Республиканы тиресинде бийик хазырлыкълары эм жангы коронавирусу жукъгъан аруу (2019-nCoV) жайылмазча этиуде къошак амалланы кийириуню юсонден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2020 жылда 18 мартда чыгарылган 19-УГ Указына быллай тозетиуле кийириге:
- а) 2-чи пунктада «50 адамдан кеп болмагъан» деген сёзлеге «100 адамдан кеп болмагъан» деген сёзлеге алынгъа керекдиле.
- б) 2.6 пункту «а» подпунктун быллай редакцияда кюрюлгю: «а) «жыл саллары 65-ден атлагъан эм самоизоляция нызамны излеген арууланы тизмесине (Приложение №2) кирген аруулара болгъан неда гражданд-правлоу келишимлеге кере урунмагъанлагъа самоизоляция нызамны толтургъа, жашагъан (тургъан) жерлеринден чыкъмазгъа, жашауыгъа эм

саулыкълары къоркыу болмаса, таза хауагъа чыгып алынгъа боларды (адамла аспалмы жыйылгъан жерге бармагъанлай). Самоизоляция нызам белгиленген инсанланы жашауыгъа жерлеринде башха жерде, ол санда жашуу журтлада эм бахча юйдеде жалчытылынгъа тийишлиди. Бу чеклену Къабарты-Малкъар Республикада коронавирусу жукъгъан арууну болдурмау амалланы бардыргъан эм аны жайлыууна контроль этген штаб белгиленген инсанлагъа жайылмайды»;

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Нальчик шахар, 2021 жыл 31 март, №36-УГ**

К. КОКОС

Оператив штаб

Пандемия бла байламлы чекле азая барадыла

КЪМР-де коронавирусу профилактикасы эм аны жайлыуушауна къажай регион оператив штабдан белгиле этгенгерича, пандемияны алындан бери республикада вирусдан 22 392 адам аруугъанды. Тонене ол 46 инсангъа жукъгъанды.

бу нызамы да алышынгъанды. Алгъын алагъа 50 адамдан кеп къышханыгъа жарамагъан эсе, энди къошакъланы саны жюзге дери кёбейтилгенди.

Проект

Школчула къошакъ билим аладыла

Нальчик шахар округну администрациясындан билдиргенгерича, «Хар сабилни жетишими» федерал эм «Билим берии» миллет проектлеге кёрсе, къошакъ билим алырга бытыр 2295 сабилни жангы жерле къурагъандалы. Биогонлюкде школчуланы 70 проценти ол амалны толу хайырландыла.

Магометланы Сулейман

ТОКЪЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

«Тарых ётюрюклеге кыажу турургъа кыруу власть органла узгай, граждaн обществону институтлары, инсанла да борчлудула»

Акры. Алы 1-чи бетдеи.

Жыйылууда устананы квалификацияларны ёдорюю жаны бла араны башчысыны кулулгуну толтурган Артул Жарков да сёлешиген. Ол кеси да Россияны тарых обществону регион бёлюмюне советни башчысы орунбасары.

Артул Уманович шоклада КМР-ни халкларыны тарыхлары ому кытуулары жаны бла окутуу кытуулары хазырлада жаңы амаланы осперинден айтканды. Ол регионда чыгарылган китапла замандан артка кыялганларга эс бурганды. Россияны тарыхны осперинден китапла материалла электрон форма бла байламылда, аланы болушуклары бла окутууларыны кышакъ шартыны билгире онлары барды. Регион китаплада у ол жокду.

Болсада шёнда жаңы окутуу кытуулары хазырлау жаны бла мадарла этиледиле. Бюгонюнде аны авторларыны коллективни кырулады, декабрьге деру у ала дерликин проекттин хазыр этерге керекдиле.

Шимал Кавказ окутуу, илиму эм жамаут-политика ушакъда кыяллы магыналы тарых эм этнокутуула.

КОЛЛЕГИЯ

Пандемиягъа да кырамай, эл молкде айнуу ишексизди

КМР-ни Эл молк министрствосуну бытыргъы ишине эселерини чыгарылгандыла бу кюнде бардырылган коллегияда. Анга республиканы Правительствосуну Председатели Мусуланы Алий, аны биринчи орунбасары Сергей Гооров эм башхала кышакъшандыла.

«Эл тюрелени комплекс халда айтныу» деген кыярал программаны тамамлауула министр эчки эс бурганды. Ол айтканыча, аны чеклеринде бытыр суу бла жалчыткан алы объект ишленгенди. Аланы барында да узулугу онъфрт километрге арткъ болды. Датъда къ олтукъ барган 8,8-километрик ыргъы тартылганды. Май районну тюрисеиде талай элде канализация элде таза суу бла жалчытыу объектине кырулушу бардырылганды.

Блюмде жетишмеле агропрояшенность комплекске кыярал дайым болушукъ этип турганы себевли болгандыла. Сёз ючюн, бытыр 275,8 миллион сом бёлюнгенди. Бурунну жыл бла тентештиргенде, 46 процентге кёйдю ол. Андан

УЛПАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

Коллегианы чеклеринде муниципалитетин, илиму учреждениланы, жер-жерли власть органланы келечилери да сёлешигенди. «Кыбарты-Малкзар Республиканы экономикасында агропрояшенный комплекс эм магыналы жерледен бирин алды. Бытыр анда жетишмеле болуургу кыяладан келетиди, бир-бир жаны бла бе ултуула окула. Быыл а ол ёсуноу сакъларгъа элде жылы ахырында дер белгиленген борчланы тамамларга керекки», - деп, Мусуланы Алий агарчылыгы бай тирлик, чуукъ кюне элде жаңы жетишмеле тежегиди.

137,3 миллионун республика кеси кышакъанды, кыялганы а федерал бюджетден жибергенди, - деп чертгенди Сижакве.

КЕНГЕШ

Профилактиканы кючлендирирге кереклиги айтылганды

КМР-де экстремизмин болурмауда толтуруу власть органланы ишлерине координация этю жаны бла министр Закири Каширович башчылыгында республикада ведомство аралы комиссияны жылынуу ётгенди. Кенгеше право сакълучу органланы эм сейрилер болган толтуруу властыны тамалары кышакъшандыла.

сында, жамаутда радикал оюмлары чыгъуларыны мониторингин ирилдирюуде граждaн обществону магыналыны ёсдорюрге тийишлик белгиленгенди. Соруну эчки бёлюмюнеча, бу

жаны бла жумушланы республиканы билим берюу махемелеринде бардыруу ирилдирюу, муниципал кырулушта ола ол жумушка маддент объектине да кышоу амаллауа кыяргандыла. Ведомство аралы ички кыаумгъа киргенге саягынын программалыа шёндю болууга керё торленюге келетиди, бу тоюула болууула.

Жыйылганы террорчулукъга бурулурга кыоркылуу кыаумгъа саналганыла бла эчки профилактика ишине кыруалуу юсюнден да сёлешигенди. Ахырында ала келик кезиде тындыраргъа тийишли ишине магыналы ызларын белгилегенди.

ЖАРСЫ

«Единая Россия» партияны КБРФ регион политосветини, КМР-ни Парламентинде партия фракцияны келечиси, Прошымшылты, транспорт, эл жол мюлк комиситетни председатели, «Кыоркосуу жолла» партпроектин регион координатору Байдала Салих Акъ-Суу элли транспорт бла жалчытылынуу бла байламылы жарынуу тамамлаууа кышакъшанды. «Бусагъагда шахарын ил бла байламылыгыны муниципалитетини транспорту жалчытады. Биз болупму контролда тутуба. Ол ызга жаңы подяркич кыялгандан сора жамаут транспортну жорууу бла жарыуу болса, жер-жерли инсанлагъа «Единая Россияны» регион жамаут примёйнелие келгире предложение этеме. Хар болууга эс бурлукъду, тинтирикбиз, - деп белгилегенди Байдалу уш kabardin-balkar.ru сайда сёзюлдю.

Акъ-Сууну маршрут улоу бла жалчытыргъа алланып

Эсизгёе салыйкы, Нальчик шахар округну муниципал маршрутларын жалчытан 13, 13а, 25 номерли улоула бир жаңыла халда 26 марта белгиленген маршрутла чыгъуларына тохташанды. Бир бири ызындан тёрт кюню ичинде бу ызда бир рейд да этилингени ючюн Нальчик шахар округну жер-жерли самоуправление органы 220-ФЗ-га тийишлигиуе таушупланы тамамлауу свидетелствону

ишин тыргъа ону этгенди. Транспорт жумушланы жалчытылынуулары сакълары эм белгиленген ызлада паразирлени аспан халда кышакъшандыла болууча кеп адам сыйынган муниципал улоу жибиргенди. Перевозчикни сайларча тёрт халда конкур документация да хазырланды.

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат хазырлаганды.

ЖОЛУГУУ

Айырыула ачыкъ, чурумсуз бардырылырча юлюш кыошаргъа таукелдиле

Айырыулада жамаутны жанандан контролну жалчытыу жаны бла штабы ишчилери жаш тёрлюк - палатада Жаш тёрлюк советини бла Битеуалкъ фронтну бёлюмюне, регионда волонтерстөрону айнытуу аралы келечилери - тоюшегенди. Жыйылууда айырыула жамаутны жанандан контролну кырууда жаш тёрлюк тамамларга болуукъ жулушуну осперинде, ала жаңы адамланы бумшек кышакъшыруу амалларын илгендиле, жаңы технологияны юсперинден айткандыла.

Жыйылууга келгеннени да, жаш санпарына кыяраык, жамаут жыштыуа кышакъшылуукъ этиде сымаллары барды. Бу иш студентини жанандан сейр да ёсе барды. Палатаны аппаратчы башчысы Анна Дьяченко белгилегенча, болуукъ айырыулары кырууда бюгонюне тёрлю улоу себевли этилганды.

Сёз ючюн, палатада Жаш тёрлюк советини членни Забкъланы Азамат Ставрополда федерал експертлени башчылыкъларында ююренюлени ёттенди эм жамаут наблюдателини хазырлаууу пропаредативлени кыруула кышакъшанды.

«ВНЕШКОМПИ» информация-методика журналын редактору Юлия Орлов

Быллай магыналы ил бла юрешуу алагда да устанлыларын ёсдорюрге, жаңгы сынам алыргъа болушурюк-

гова ала аспалмы информация органла бла юрешир, халкыга социальный сёзлерде штабыны ишине юсюнден бирдикчиле элор мурутлы болганыран айтканды. «Алай бла адамла битеу жангылыкъланы айырыула болганы жерден тюзюней билдирчиле», - дегенди ол. Бу мадарла айырыула ачыкъ ётерлерине, эсепте тёрт келтирилгенлери ишеклик чыкъларына себевли этирди. Граждaн обществону кырууга себевлик этген «Созидание» организацияны регион бёлюмюне башчысы Мокъаланы Тенгиз а былай тоюшулени энтта бардырырга, чыгъа турган сорулганы кенеш тамалыгырга кереклигин чертгенди.

Ахырында жыйылганы айырыула чурумсуз, бузукъсуз ётерча, адамла жанчында жынуу болууча, кандидатлаа тенн болуучу кырууларча, ала жирги ишчилерге борчу болганыран чертгенди.

КЪЛЫЧАЛАНЫ Зульфян.

Документле

Кыбарты-Малкзар Республикада «Урунууга эм оборонгъа хазырма» (ИТО) Битеуроссий физкультур-спорт комплексни кезуи бла кийриуу жаны бла кыруу комитетни КЪАУУМУ

Мускулканы А. Т. - Кыбарты-Малкзар Республиканы Правительствосуну Председатели (кыруу комитетни таматасы)

Жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Эзаов А.К. - Кыбарты-Малкзар Республиканы жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Журавлев А. И. - Прохладна муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Закуев М.А. - «Россияны армиясына, авиациясына эм флотуна кеси ырызлыгына бла себевли этген бириги» Битеуроссий жамаут-кыярал организацияны Кыбарты-Малкзар Республикада регион бёлюмюне таматасы (ырызлыгына кёрё) Зайишхаланы К.Х.О - Элбрус муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Инжижиков С.М. - Пескан муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Калибатов Р.М. - Кыбарты-Малкзар Республиканы сакълуу министр Кухачов М.Л. - Кыбарты-Малкзар Республиканы маданий министри Махмедов Х.Х. - Бахсан шахар округну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Мургаланы Б.С. - Черек муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Павлов В.П. - Кыбарты-Малкзар Республика ишине министри (ырызлыгына кёрё) Радайлыны И.Ш.М. - Кыбарты-Малкзар Республиканы экономиканы айнаытуу министри Саенко Т.В. - Май муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Тараев И.В. - Прохладный шахар округну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Хасанов И.М. - Кыбарты-Малкзар Республиканы спорт министри.

Уювим М.В. - Кыбарты-Малкзар Республиканы Правительствосуну Председатели орунбасары (кыруу комитетни таматасыны орунбасары) Ажиев В.Х. - Урван муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Алуауов Ю.К. - «Х.М. Бербекое атлы Кыбарты-Малкзар кыярал университет» бийик билим берген федерал кыярал бюджет билим берюу учрежденияны ректоруну кылулгуну болжаллы халда толтурган (ырызлыгына кёрё) Асанганы А.О. - Кыбарты-Малкзар Республиканы урунуу эм социал кыруулау министри Ахохов Т.Б. - Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Балкисов А.А. - Бахсан муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Бажанов Б.Ю. - «КМР-Медиа» Кыбарты-Малкзар Республиканы кыярал казан учреждениясыны директоруну кылулгуну толтурган Бабоев А.Х. - Кыбарты-Малкзар Республиканы кыруулуш эм жашуу журт-коммунал молкюно министри Борсов Ю.К. - Чегем муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Борова Р.Х. - Золъок муниципал районну жер-жерли администрациясы таматасы (ырызлыгына кёрё) Дадоев М.А. - Терк муниципал районну

Абулаланы Маустуфад тивенди. Мен кесим саулуугуна бла байламылы дарман салдырмагъаны. Нек дегенде эки юнине жете кетгенди. Кыбарты-Малкзарда - 14 500, бардыры да ала халда келетиди, аруу абадан тёрлеге бютюн кыоркылууду. Кеп болмай тохташдырылганыча, Россейде чыгарылган вакциналаны энди жыл санлары бёден атылганыла да эттирме болуучула. Аны юсюнден оюмун айттырын Бу Урушуну, урунууну, Сауланган кючлени эм право нызамны сакълучу органладан кеп танашларын тас этген шахар советини башчысы

Вакцинация

Прививкала этдиргенлени саны ёседи

Жаңы жылдан берё кыбарты COVID-19 вирусини вакцинация кыштуу бардырыла. Бюгонюнде ол кёрюмю 11 миллион 374 мингине жете кетгенди. Кыбарты-Малкзарда - 14 500, бардыры да ала халда келетиди, аруу абадан тёрлеге бютюн кыоркылууду. Кеп болмай тохташдырылганыча, Россейде чыгарылган вакциналаны энди жыл санлары бёден атылганыла да эттирме болуучула. Аны юсюнден оюмун айттырын Бу Урушуну, урунууну, Сауланган кючлени эм право нызамны сакълучу органладан кеп танашларын тас этген шахар советини башчысы

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

Производство

Рентген комплексле чыгарыргъа мурадлыгыла

Быллай Кыбарты-Малкзарда кеп функциялы рентген комплексле чыгарып башларгъа ниаратыла. Эсте сала айтсакъ, аны жарышдыруу 2017 жылдан берё барды. Бюгонюнде оборудованианы жашауда сынара жулушта тамамландыла. Биз а ол сертификацияны ёткенден сора производствоу башларылды. Эсте сала айтсакъ, аны кырууда РИАНны орунбасары, ишине Юг федерал университетини, «Севакертент-Д» компанианы аллимери кышакъшандыла. Аны багысы Японияда бла АБШ-да чыгарылган белгиле маржалдан учу болуучула. МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Закон

Социал пенсияла кётюрюллукдюле

Биринчи апрелден социал пенсиялагъа 3,4 проценте индексация этилдики. Бу ахча ишчи стажы жетмей, страховой пенсия алмагъан инсанлагъа, сакълатлаа тёненинген белгилерчады. Индексация пенсиячыга жашуу этерге жетерик ахчаны эки жылы ичинде ёлчөмине кёрё саналады. Алай бла ахча кышакъшандан сора социал пенсияла кёрюу элде осетт бла 10 183 сом болуучула.

да чыгарылган сурунлаула кыярал маркда салыны башларгъанды. Бу иш сынуу халда этилди элде 2022 жылда 31 августча дери бардырылдыкы. Россейде инвестициялаа себевли этер, бизнесменлени кёллөндирюу мурад бла «Кали-таповложение» кыярал информация система ишлеп башларылды. Анда инвесторлагъа керекли билдирюле, жангылыклаа басмаларны кыруула. Системаны сайтында кыярал эм муниципал болушукуну мадарлары, бюджетден ахча кыяллы жулушуга бёлюнгени да басмаланганлай турлукуду. 2 апрельден 3 жылдан 7 жылгъа дери сабынуу ишине этилген федерал региондан финансу юсюнден заявление жазаргъа болуучула. Бу иш РФ-чи Президентини былай 10 марта кюл салган Узакыны чеклеринде этилди. Документте тийишлиликте тёлвенени ёлчөм ююренюу федералларына кёрё саналганды. Ол жашуу этерге жетерик ахчаны эм аз ёлчөмине 50, 75 жыл 100 проценти тенги болуучула. Энтта бир жаңгылыкчы, Энди Россейни Юстиция министрствосуну экстремизме кыажуу зоналагъа бузукулуклаа эттерини ичюн суд оргонала жабаргъа неша ишине чекле саларгъа деген ону чыгарылганын организацияланы тимизиси кыруулары.

Электрон сартыу-алуу жаны бла законлада да бардыла торленюу. Алай бла товарны халда бир компания чыгарганы кезиде элде аны багысы 3 миллиондан аз болса, комиссия кырууларыла. Кыярал контракт жегилетилген амал бла кыябын этиледи - анга жалаанда электрон кюл салынады.

Отпуск-энергетика комплексни объекттерин терроризмден кырууу жаны бла жорукъланы буганганыла уа таазир салынарыды. Аны ёлчөми 100-300 млн сомгъа дери жетерикди - объектни категориясына кёрё. АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима хазырлаганды.

ОЛИМПИАДА

Жазуларыны темасы – предпринимательствону жолу

россеини предпринимательствону тарыхыны юсюнден олимпиаданы регион кесегин алгаракда Къабарты-Малкъар республикада аспиранттар кыргызал аграр университетде этгенди. Анга республикада студенттери болгандарына берилди.

благ 2014 жылдан бери бардырылады. Ол кезууден башлап анга кыргызалбызны битеу регионлардан ончон минден артык студент бля аспирант кыргызалды. Бизни республикада эршишуде.

сеирлири болгандар студенттерге бля преподавательге ыргызалыгын билдиргенди, «Иш келлю Россиеге» да ыспа этгенди. Организацианы келечилери Гузельни Идира бля Елена Давыдова жаш тегине жетишимле тежегенди. «Экономика эм управление» факультетини деканы орунбасары Зумахъулланы Фатима уа эршишуени алгын кезуулеринде хорлаганла бля бирге Москвада эки кере болганыны юсюнден хабарлаганды.

россеини предпринимательствону тарыхыны юсюнден тестлени жазарга юч сагбат берилгенди. Алада тарыхдан сора, алгын кезууде рекламаны, сатуу алауу белгилени, банк сфераны, меценатланы кеп башка затланы юсюнден бар эдиле сорула. Олимпиаданы эселерини узакъга созмай чыгарылкыдыла. Анда хорлаган а МГУ-да өтерик ахыр урумга кыргызалырыды.

УБАШЛАНЫ Мурат жазыларганды.

дентледен бля аспирантладан битеу да жарым жюз адам кыргызалды, деп билдиргенди «Иш келлю Россие» жамауат организацианы республикада бляюмондун.

леге 2016 жылда къошулганды. Алайда да, олимпиаданы алгын юйретуу иш эмда социал жумушла жаны бля проректору Аюес Кумыков ачканды. Шендуюго жаш телюно арасында бгылай проектле тарыхны теринерек билдирге себеплик этгенлерин белгилеп, олимпиадага

Ахшы халар Озган сезонда 18 гол урганды

Кеп болмай айрыкамдан ахшы халар келгенди. Аны буталдан Федерациасы кеп болмай республиканы «Арсенал Лиги Крым» деген къауымга кирген командаланы араларында 2019-2020 жыллада айырмалы ойнуучуланы белгилегенди. Алай бля бийик дивизионда «Бек иги чабыуулукъ этюно» деген номинацияда Темуккуланы Мурат хорлаганды.

Малкъары жаш бир ненча жылдан бери Плтаны «Мрия» деген командасыны къауымда ойнайды. Озган сезонда бардырыгандар тюбешууде ол 18 гол урганды. Бу жол бля Мурат бля номинацияда ючюнчо кере хорлап, алчылыкны жибермей келеди. Алгышлайбыз!

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

Гюлле салыу, концерт, саугъалау

Звездный элде Росгвардияны аскер бляюмонде Россиеини Миллет гвардиясы куралганылы 5 жыл эмда Правонизамны аскерлерине 210 жыл толганылы бля байламлы къууанылы ишле болгандыла. Ала Ата журтну къорулауучусуну эсгермесине голле салыудан башлангандыла, деп билдиргенди бизге ведомствону пресслужбасындан.

Ол кюн аскерчи борчларын бет жазыкты толтурганыны саугъалау да болганды. Биз бля оркестр сокъгандар макъамыла аскерчиле тизгин сюегил, къонакъланы алында

Чам

Гагайбаш къыз ючюн

Бир жаш тегинге тарыгады: – Билемисе, атта мени өторюкю болма, тюзон айтычу бол, деп юйретгенди. Энди уа къызла мени сюйбейме? – Алай деген? – Ма бир къыз бля шүех болома да, бир кюн ол: «Сени багасы минг доллар болгандар къызил пиджонгир бормды?» – деп сороди. Мен анга: «Огъай», – дейме. Ол: «Алтыжоюнчо «Мерсинга» а» – «Огъай». «Эки этажлы юйюнч а» – «Огъай». Сора ол къаракъаш буррун чюйрюю да, буррул кетип къалды. – Тегини, тынгилла бери. Къызил пиджонгир тегилерибизден таборбиз сонга. «Элде-Ройс» машиниги сатсонг, ол хужу «Мерселе» ючюнчо-тюртюнч сатып алыкъса. Юй бля уа юч топсыды: бир гагайбаш къыз ючюн атанг юйюгюно огъары эки этажын къоратдырмз, олахкир.

Сюде

Бир киши къоншусун ахшы ууатханды. Анга сюд эте туралды. – Гражданин Къанкъуодак улу, ол къоншуг къошасалмз улуну алай ауасуз къунауд ийлеуюн берриге къалай келюнг барды? – деп сороди сюдо. – Ол да озы – дагыда къошарга керек эди эшекте! Аны не этгенин бир билге эдигиз. Сюдо: – Не этгенди?

Тулгандар: – Тауукъ ферма къызгандар сахар фатарда тогузуучу этажда. Ангылаймысыз?.. Сюдо: – Алай окуна болсун, санга не хаталары болганды да тауукълары? Къанкъуодак улу: – Эрттен сайын къызгырманы ары жанында гугуруккуну къызгырманы къулагыма келгенине, башым тайган болуп деп, жыл жарымыны психиатрга кесиме къоратып турганыма.

Игисинден башла

Билги бля музыкант бир жерде олтуруп туралды. Билги: – Кел, чырапбаш, санга бир карт салайым. – Ачхам жокуду телере... – Къызгырмз, алаимына салайым. – Болсун. Салады: – Хым-хым... Карт айтханга кере, сени жазыууд эки жагылыкъ кереюнди – иги бля омон. Къайтасын билдирге излесе эм алга? – Игисинден башла. – Сен өлген, жаннетде битеу замананы эм иги музыкантлардан къуралгандар улун симфония оркестрге дирижерлыкъ эттерисе. – Аллах-Аллах, мен алай затны юсюнден умуз этерге да жетмегенди тауекеллигим! Аман жаныгылыгын а неди? – Биринчи репетициян тамблады!

КАКУШЛАНЫ Хусей.

Росгвардия

Тенглерини юйюрлерин унутмайдыла

Россеини Миллет гвардиясыны аскерчи куралганылы 5 жыл толганылы белгилеуно чеклеринде Росгвардияны КМР-де Управленийсыны ведомстводан тышында къалауулары борчлары толтургандар кезууде өлтурюлген негерлерини юйюрлерине къонакъла баргандыла. Аскерчиле Теуновланы, Мисостовланы эмда Кандоховланы жоыплагандыла. Ала-ны жашлары жанларын республикада мамырлыкъ ючюн бергенди. Правонизамны сакълауучула бглен негерлерини ата-баланы, аналарыны саулукларын суръагандыла, алгыз эмда аскерчилени сабилерине ача болушлыкъ эттенди.

сурагандар бля бирге болушлыкъ этарда да коршебиз. Негерлерини юйюрлерине себеплик этуу бля борчларыбыздан бириди, дегенди ведомстводан тышында къалауулары келечиси полицияны лейтенанты Азамат Аюбеков.

Рейд

Жырма кеф водителени мыйгандыла

Республиканы жолларында кеф водителени очыкълануа бурлу-гюн кезуило профилактикаке рейд къуралганды. Жолда жоруноу къоркуузулууну инспекторлары 6 сагатын ичинде баргын тинуюуну кезууде кирерлене ишлеки 20 водителге транспортну жорутоуно чекле салгандыла. Къырал автономекторлоа тинуюуну кезууде 7 водител зиничин толтургандарын, 10-суну машинаны жорутоуно эркиниги болмагынын очыкълануула. Эки водителге РФ-ни УК-сыны 264.1-ни статьясына

ТОКЪЛАНЫ Фатима жазыларганды.

2021 жылда апрельде беш ууакты намаз къылыуучу заманы

Апрель	Эрттен намаз	Кюнчо чыкъгандар заманы	Тош намаз	Экинчи намаз	Ашхам намаз	Жа ссы намаз	
1	Орта кюн	04:23	05:49	12:20	15:53	18:33	20:08
2	Байрым кюн	04:21	05:47	12:20	15:54	18:34	20:09
3	Шабат кюн	04:19	05:45	12:19	15:54	18:35	20:11
4	Ыйых кюн	04:17	05:43	12:19	15:55	18:36	20:12
5	Баш кюн	04:15	05:42	12:19	15:55	18:38	20:14
6	Геуорге кюн	04:13	05:40	12:18	15:56	18:39	20:15
7	Бараз кюн	04:11	05:38	12:18	15:56	18:40	20:17
8	Орта кюн	04:09	05:36	12:18	15:56	18:41	20:18
9	Байрым кюн	04:07	05:35	12:18	15:57	18:42	20:19
10	Шабат кюн	04:05	05:33	12:17	15:57	18:43	20:21
11	Ыйых кюн	04:03	05:31	12:17	15:58	18:45	20:22
12	Баш кюн	04:01	05:29	12:17	15:58	18:45	20:23
13	Геуорге кюн	03:59	05:28	12:16	15:59	18:47	20:25
14	Бараз кюн	03:57	05:26	12:16	16:00	18:48	20:27
15	Орта кюн	03:55	05:25	12:16	16:00	18:49	20:28
16	Байрым кюн	03:53	05:23	12:16	16:00	18:50	20:30
17	Шабат кюн	03:51	05:21	12:16	16:00	18:52	20:32
18	Ыйых кюн	03:49	05:20	12:15	16:01	18:53	20:33
19	Баш кюн	03:47	05:18	12:15	16:01	18:54	20:35
20	Геуорге кюн	03:45	05:16	12:15	16:02	18:55	20:36
21	Бараз кюн	03:43	05:15	12:15	16:02	18:56	20:38
22	Орта кюн	03:41	05:13	12:14	16:02	18:57	20:39
23	Байрым кюн	03:39	05:12	12:14	16:03	18:59	20:41
24	Шабат кюн	03:37	05:10	12:14	16:03	19:00	20:43
25	Ыйых кюн	03:35	05:09	12:14	16:03	19:01	20:44
26	Баш кюн	03:33	05:07	12:14	16:04	19:02	20:46
27	Геуорге кюн	03:31	05:06	12:14	16:04	19:03	20:48
28	Бараз кюн	03:29	05:04	12:13	16:05	19:05	20:49
29	Орта кюн	03:27	05:03	12:13	16:05	19:06	20:50
30	Байрым кюн	03:26	05:01	12:13	16:05	19:07	20:51

КМР-ни Муслиманларыны дин управленийсы.

УЧРЕДИТЕЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДАКЦИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары) ЖАНИ УРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛАНЫ Борие (жууалы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакнат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМАЛАНЫ Зуухра, УБАШЛАНЫ Мурат.</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редактору примыны - 42-43-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-84-82. Жууалы секретарь - 42-66-85. Секретарь - 40-93-62, 40-88-84, 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Позитивка эм право - 42-24-02, 42-47-68. Экономика - 42-66-73. Култура - 42-66-76. Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучулар бля байламкъыла жоортоуу эм жалыуу - 42-37-94. Экин корреспондент - 42-68-72. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.</p>	<p>Редакция авторла бля къызгит жоюргейди. Кюл жазылгандар ресиеини этилмейди эм ала артык кытарылмайдыла.</p> <p>Газетле басмагандар материалла айтылгандар омонла ресидияны омон бля кесимеде болушудула. Алада айтылгандар хар зат ючюн Россие Федерацияны Басмагы юсюнден почта тыншылдык материалланы авторлары кесери жууналыдыла.</p> <p>Редакция авторлардан 400 гезет тизгинден (машина бля жазылгандар 5-6 бет) кетип алынды.</p> <p>Газет Басмагы эм азамды информацияны эркинликтерини къорулауу жаны бля Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 апрельде регистрация этигенди. Регистрация номер – ПН № ТБ 07-00118. Индекс – 51532</p>	<p>Газетле басмагы «КМР-Меня» ГКУ-ну компьютер службаы жазып этигенди.</p> <p>Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясына басмагандыла.</p> <p>Газетти неслетине ташпырау ючюн КМР-нин почта сымыны федеральную Управленийсы жууналыды. Телефонла: 76-01-21</p> <p>Газетини рошныгыда сатып ючюн КМР-ни «Россечет» акционер общество жууналыды. Телефон: 42-69-34</p> <p>Газет ийылгандар юч кере чыгады - геуорге, орта, шабат кюнде.</p>	<p>Номерге графике кере 19.00 сагатда кюл салында. 20.00 сагатда кюл салындагыла</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРЪАНЫЛА: Кучукланы Сафият, Кетечиниланы Зульфия - жууалы секретарыны орунбасарлары; Баллиданы Феруза (1,2-чи бетле), Бийчеккуланы Жаннета (3,4-чи бетле) - корреспондент.</p> <p>Тиражы 1232 экз. Заказ № 682 Багъасы 10 сомду.</p>
--	---	---	---	---

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЖАДЕТНИН АДРЕСИ:

360000, Назрань, шахар,
Ленин аты проспекти, 5.
электрон почта:
elbor_50@mail.ru